



RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 59.553/1
van 15 juni 2016

avis 59.553/1
du 15 juin 2016

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'betreffende de kosten,
de percentages, de duur en de
terugbetalingsmodaliteiten van
kredietovereenkomsten
onderworpen aan boek VII van
het Wetboek van economisch
recht'

un projet d'arrêté royal 'relatif
aux coûts, aux taux, à la durée
et aux modalités de
remboursement des contrats de
crédit soumis à l'application du
livre VII du Code de droit
économique'

Op 7 juni 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie en Consumenten verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘betreffende de kosten, de percentages, de duur en de terugbetalingsmodaliteiten van kredietovereenkomsten onderworpen aan boek VII van het Wetboek van economisch recht’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 14 juni 2016. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX en Michel TISON, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Paul DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 15 juni 2016.

*

Le 7 juin 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Économie et des Consommateurs à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal ‘relatif aux coûts, aux taux, à la durée et aux modalités de remboursement des contrats de crédit soumis à l'application du livre VII du Code de droit économique’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 14 juin 2016. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wilfried VAN VAERENBERGH et Wouter PAS, conseillers d'État, Marc RIGAUX et Michel TISON, assesseurs, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Paul DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 15 juin 2016.

*

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd

“door het feit dat dit ontwerp onder meer betrekking heeft op de omzetting van artikel 17 en bijlage 1 van richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010. Deze bepalingen dienden omgezet te zijn tegen 21 maart 2016.

De omzetting ervan, met name de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage aan de hand van diverse rekenvoorbeelden is nauw verbonden met de indeling, de omschrijving en de al dan niet geoorloofde kostenaanrekening bij de uiteenlopende soorten kredietovereenkomsten opgenomen in boek VII van het Wetboek van Economisch Recht. De indeling van de soorten kredietovereenkomsten werd fundamenteel gewijzigd door de wet van 22 april 2016 houdende wijziging en invoeging van bepalingen inzake consumentenkrediet en hypothecair krediet in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht. De opmaak van het koninklijk besluit kon slechts voltooid worden in functie van deze nieuwe regelgeving maar dient thans dringend gepubliceerd te worden om het instellen van een inbreukprocedure door de Europese Commissie te vermijden.

De opmaak van dit ontwerp van koninklijk besluit heeft bovendien vertraging opgelopen omwille van de moeilijkheden die werden ondervonden om bepaalde bepalingen uit de Europese wetgeving in te passen in het Belgisch recht. Aan de Europese Commissie diende er bijkomende informatie opgevraagd te worden met betrekking tot de draagwijdte van een aantal bepalingen en de zienswijze van de Europese Commissie ten aanzien van een aantal praktijken die gebruikelijk zijn in het Belgisch recht.

Daarnaast dient ook te worden aangestipt dat de kredietgevers ingevolge dit besluit hun informatica dienen aan te passen: tot op heden was de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage immers niet voorzien bij het hypothecair krediet. Het is derhalve aangewezen dat ook voor hen de inhoud van dit besluit kenbaar zou worden gemaakt opdat zij tijdig de nodige processen zouden in gang steken.

Meer concreet betreft dit het binnenhalen in de bancaire systemen van de ramingen van de schuldsaldoverzekerings opgemaakt door de verzekeringsmaatschappijen. Concreet zullen de verzekeringsmaatschappijen een tool moeten ontwikkelen die zulke ramingen mogelijk maakt. Voor brandverzekeringen zal de ontwikkeling nog complexer zijn dan voor voornoemde schuldsaldoverzekerings.

Bovendien moet het binnenhalen in de bancaire systemen automatisch gebeuren, wat de implementatietijd nog groter maakt. De sector raamt deze implementatietijd op minstens 500 mandagen. Uiteraard kunnen deze mandagen worden verspreid over meerdere personen om de termijn in te korten, maar rekening houden met de beschikbaarheid van personeel en het feit dat dit niet de enige ontwikkeling is in de financiële sector die lopende of ingepland is, is het van uiterst belang dat zij spoedig kunnen starten.

Hetzelfde geldt voor de notariskosten. Het notariaat zal samen met de financiële sector een tool moeten ontwikkelen om de kosten in de berekening van het jaarlijks kostenpercentage te kunnen opnemen. Zoals staat in het Verslag aan de Koning is bepaald dat deze tool, automatisch moet kunnen worden geïntegreerd in de bancaire systemen. Dit zal zowel van het notariaat als van de financiële sector een behoorlijke inspanning vergen.

Op basis van wet van 22 april 2016 dient de sector klaar te zijn met deze implementatie op 31 december 2016. Zolang dit ontwerp van Koninklijk Besluit echter niet definitief, met andere woorden gepubliceerd, is, kunnen zij echter niet verder gaan dan de voorbereidende fase van deze implementatie. Er dient immers juridische zekerheid te bestaan over het startpunt van deze berekening.”

De ontworpen regeling strekt tot verdere omzetting van Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014.¹ In de motivering wordt vermeld dat de betrokken bepalingen van de richtlijn in het interne recht dienden te zijn omgezet tegen 21 maart 2016. Zoals eerder het geval was met de wet van 22 april 2016², die eveneens bepalingen van Richtlijn 2014/17/EU in de interne rechtsorde heeft omgezet, is het de bedoeling om het ontworpen koninklijk besluit pas op 1 december 2016 in werking te laten treden.³

In de motivering wordt het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag onderbouwd met verwijzing naar elementen zoals de noodzakelijke aanpassing van de informaticasystemen van kredietverleners en de organisatie van de aanvoer van informatie afkomstig van verzekeringsinstellingen en notarissen. Mede rekening houdend met de voorop gestelde inwerkingtreding op 1 december 2016 zijn geen van die elementen volgens de Raad van State, afdeling Wetgeving, evenwel voldoende pertinent opdat ermee het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag zou kunnen worden verantwoord. Met name wordt in de aangehaalde motivering niet aangetoond dat de tot stand te brengen regeling dermate spoedeisend is dat erover om een advies op grond van artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (advies mee te delen binnen een termijn van vijf werkdagen) moet worden verzocht, en dat niet kan worden volstaan met het vragen van een advies op grond van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten (advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen).

Om de voornoemde redenen acht de Raad van State, afdeling Wetgeving, het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag niet naar behoren aangetoond en beschouwt hij deze derhalve als onontvankelijk.

*

¹ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 ‘inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010’.

² Wet van 22 april 2016 ‘houdende wijziging en invoeging van bepalingen inzake consumentenkrediet en hypothecair krediet in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht’.

³ Zie artikel 17 van het ontwerp.

Conformément à l'article 84, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3^o, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée

« door het feit dat dit ontwerp onder meer betrekking heeft op de omzetting van artikel 17 en bijlage 1 van richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010. Deze bepalingen dienden omgezet te zijn tegen 21 maart 2016.

De omzetting ervan, met name de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage aan de hand van diverse rekenvoorbeelden is nauw verbonden met de indeling, de omschrijving en de al dan niet geoorloofde kostenaanrekening bij de uiteenlopende soorten kredietovereenkomsten opgenomen in boek VII van het Wetboek van Economisch Recht. De indeling van de soorten kredietovereenkomsten werd fundamenteel gewijzigd door de wet van 22 april 2016 houdende wijziging en invoeging van bepalingen inzake consumentenkrediet en hypothecair krediet in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht. De opmaak van het koninklijk besluit kon slechts voltooid worden in functie van deze nieuwe regelgeving maar dient thans dringend gepubliceerd te worden om het instellen van een inbreukprocedure door de Europese Commissie te vermijden.

De opmaak van dit ontwerp van koninklijk besluit heeft bovendien vertraging opgelopen omwille van de moeilijkheden die werden ondervonden om bepaalde bepalingen uit de Europese wetgeving in te passen in het Belgisch recht. Aan de Europese Commissie diende er bijkomende informatie opgevraagd te worden met betrekking tot de draagwijdte van een aantal bepalingen en de zienswijze van de Europese Commissie ten aanzien van een aantal praktijken die gebruikelijk zijn in het Belgisch recht.

Daarnaast dient ook te worden aangestipt dat de kredietgevers ingevolge dit besluit hun informatica dienen aan te passen: tot op heden was de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage immers niet voorzien bij het hypothecair krediet. Het is derhalve aangewezen dat ook voor hen de inhoud van dit besluit kenbaar zou worden gemaakt opdat zij tijdig de nodige processen zouden in gang steken.

Meer concreet betreft dit het binnenhalen in de bancaire systemen van de ramingen van de schuldsaldoverzekerings opgemaakt door de verzekeringsmaatschappijen. Concreet zullen de verzekeringsmaatschappijen een tool moeten ontwikkelen die zulke ramingen mogelijk maakt. Voor brandverzekeringen zal de ontwikkeling nog complexer zijn dan voor voornoemde schuldsaldoverzekerings.

Bovendien moet het binnenhalen in de bancaire systemen automatisch gebeuren, wat de implementatietijd nog groter maakt. De sector raamt deze implementatietijd op minstens 500 mandagen. Uiteraard kunnen deze mandagen worden verspreid over meerdere personen om de termijn in te korten, maar rekening houden met de beschikbaarheid van personeel en het feit dat dit niet de enige ontwikkeling is in de financiële sector die lopende of ingepland is, is het van uiterst belang dat zij spoedig kunnen starten.

Hetzelfde geldt voor de notariskosten. Het notariaat zal samen met de financiële sector een tool moeten ontwikkelen om de kosten in de berekening van het jaarlijks kostenpercentage te kunnen opnemen. Zoals staat in het Verslag aan de Koning is bepaald dat deze tool, automatisch moet kunnen worden geïntegreerd in de bancaire systemen. Dit zal zowel van het notariaat als van de financiële sector een behoorlijke inspanning vergen.

Op basis van wet van 22 april 2016 dient de sector klaar te zijn met deze implementatie op 31 december 2016. Zolang dit ontwerp van Koninklijk Besluit echter niet definitief, met andere woorden gepubliceerd, is, kunnen zij echter niet verder gaan dan de voorbereidende fase van deze implementatie. Er dient immers juridische zekerheid te bestaan over het startpunt van deze berekening ».

La réglementation en projet poursuit la transposition de la directive 2014/17/UE du Parlement européen et du Conseil du 4 février 2014 ¹. La motivation indique que les dispositions concernées de la directive devaient être transposées en droit interne pour le 21 mars 2016. Comme tel a été précédemment le cas pour la loi du 22 avril 2016 ² qui a, elle aussi, transposé dans l'ordre juridique interne des dispositions de la directive 2014/17/UE, l'intention est de ne faire entrer en vigueur l'arrêté royal en projet que le 1^{er} décembre 2016 ³.

Dans la motivation, l'urgence de la demande d'avis est étayée par des références à des éléments comme la nécessaire adaptation des systèmes informatiques des organismes de crédit et l'organisation du flux d'information provenant des compagnies d'assurance et des notaires. Eu égard notamment à l'entrée en vigueur fixée au 1^{er} décembre 2016, aucun de ces éléments n'est toutefois suffisamment pertinent, selon le Conseil d'État, pour pouvoir justifier l'urgence de la demande d'avis. La motivation précitée ne démontre notamment pas que les mesures à mettre en œuvre sont à ce point urgentes qu'un avis doit être requis sur la base de l'article 84, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 3^o, des lois coordonnées sur le Conseil d'État (avis à communiquer dans un délai de cinq jours ouvrables) et qu'un avis rendu sur la base de l'article 84, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 2^o, des lois coordonnées (avis à communiquer dans un délai de trente jours) ne pourrait suffire.

Pour les motifs précités, le Conseil d'État, section de législation, estime que le caractère urgent de la demande d'avis n'est pas adéquatement motivé et considère dès lors celle-ci irrecevable.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

¹ Directive 2014/17/UE du Parlement européen et du Conseil du 4 février 2014 'sur les contrats de crédit aux consommateurs relatifs aux biens immobiliers à usage résidentiel et modifiant les directives 2008/48/CE et 2013/36/UE et le règlement (UE) n° 1093/2010'.

² Loi du 22 avril 2016 'modifiant et insérant des dispositions en matière de crédit à la consommation et de crédit hypothécaire dans différents livres du Code de droit économique'.

³ Voir l'article 17 du projet.